

Kringkastingsrådet

Oslo 26.09.2025

Klage på varslede endringer i NRKs musikkdekning

Norsk Komponistforening (NKF) vil med dette uttrykke vår sterke bekymring for konsekvensene av de foreslåtte endringene i NRKs musikktilbud. NRK har varslet nedleggelse av flere veletablerte og spesialiserte musikkprogrammer, som blant annet Spillerom og Jazzklubben, uten konkrete eksempler på tilfredsstillende erstatninger. Samtidig reduseres konserttilbudet på både radio og TV.

De planlagte endringene er ikke bare endringer i NRKs sendeplan: De innebærer kutt av hele spektre av musikkfeltet. Vi mener at endringene vil føre til et fattigere musikktilbud og true det musikalske mangfoldet. Vi tror også at de kan undergrave den faglige dybden som er nødvendig for at NRK skal kunne utføre sitt samfunnsoppdrag. Kuttene ser ut til å innebære en dramatisk svekkelse av NRKs oppdrag som allmennkringkaster. Men viktigst er at publikum blir frarøvet mye spennende musikk, og at NRK risikerer å bidra til å svekke den kulturelle beredskapen.

NKF mener NRK kunne brukt omleggingen til å skape mer interesse for de mange spesialitetene som ligger i den store bredden av musikkformer, med nye programformater med redaksjonell behandling, kritikk og plass – sendeflater – til selve musikken.

Kutt som gammel medisin

Kritikken av NRKs musikkdekning har vært like omfattende og langvarig som kanalens kutt i musikkjournalistikken. Vi viser blant annet til at Norsk Komponistforening klaget NRKs musikkprofil inn for Kringkastingsrådet også i 2021, og til de mange reaksjonene, oppropene og underskriftskampanjene som har kommet i kjølvannet av at NRK nå «tilpasses samtiden» ved at musikktilbudet blir snevrere, mer usynlig og den redaksjonelle behandlingen svekket.

Spesielt paradoksalt er det at det som ble trukket frem som styrker for NRK i Allmennkringkastingsrapporten 2023 fra Medietilsynet¹, er det samme tilbudet som nå kuttes:

NRK P2s Spillerom Søndag er et samtidsmusikkprogram som dekker nye musikalske uttrykk, og i 2023 har redaksjonen løfta fram fleire norske uroppføringer og nye norske. plateinnspelingar. I tilknytning til samtidsfestivalane Borealis (Bergen) og Ultima (Oslo) formidla Spillerom Søndag fleire reportasjar og

1

https://www.medietilsynet.no/globalassets/publikasjoner/allmennkringkastingsrapporter/240617_allmennkringkastingsrapport_nrk_2023.pdf, s 122

intervju. Programma dekte også dei nye verka «Credo et Credis» frå Oslo internasjonale kyrkjemusikkfestival, den norske operaen «Fram» og ungsatsinga «Ingenting» ved Den Norske Opera & Ballett med reportasjar og kritikarmeldingar. NRK gjer vidare greie for ei brei dekning av ulike klassiske musikkfestivalar i 2023 med konsertopptak og reportasjar, og forklarar at innhaldet har blitt publisert i eit eller fleire av programma i radiokanalen NRK Klassisk eller i programma Musikklivet og Spillerom Søndag.»

Ansvar for samfunnsoppdraget

Som allmennkringkaster har NRK et særskilt og lovpålagt ansvar for å formidle hele bredden av musikklivet, og for å stimulere norske produksjonsmiljøer. Dette omfatter også sjangre og kunstuttrykk som ikke løftes frem av kommersielle aktører. Vi vil i den forbindelse påpeke at det er en ekstra stor mangel at kravet om 40 prosent norsk-andel ennå ikke gjelder for NRK Klassisk og NRK Jazz på lik linje med de øvrige radiokanalene².

Musikk som kunst, enten det dreier seg om samtidsmusikk, jazz, tradisjonsmusikk, musikk i lengre formater, eksperimentelle uttrykk eller andre former, krever konkrete sendeflater. Alle musikkformer trenger kompetent redaksjonell behandling.

Medievaner og behov

NRK forsvaret kuttene med behovet for å tilpasse seg nye medievaner og styrke sine mest etablerte merkenavn. Vi anerkjenner satsinger som KORR, Urørt, P3 og MGP, men dette er ikke tilstrekkelig for å oppfylle allmennkringkasteroppdraget. Et sterkt og variert musikktilbud kan ikke ivaretas gjennom nulling av sjangre og hele felt av musikkformer, eller ved å flytte innhold til mer strømlinjeformede flater. Et sterkt og variert musikktilbud kan heller ikke ivaretas ved å henvise til ønsker om å bruke musikk som underlag til andre programmer, eller som kulisse for andre tematikker. Det er å fjerne musikken fra sin kontekst, så den blir stedløs. Med mindre man også har musikkjournalistikk som diskuterer prosess og tilblivelseskontekst, som setter musikken i sammenheng.

For å bli gode lyttere trenger vi god musikkjournalistikk.

Musikk må spilles, diskuteres, forstås, kritiseres og kontekstualiseres – altså: snakke om hvordan musikken forholder seg til samfunnet. Dette er redaksjonell behandling.

Hvis NRKs omlegging blir gjennomført som presentert – der mye musikk vil stå uten redaksjonell behandling – vil det bety at viktige sjangre og musikkformer i praksis forsvinner fra norsk offentlighet.

For mange lyttere, kanskje særlig de som fortsatt bruker lineær radio, betyr dette at blir den borte. Hvor skal lytterne da finne frem til det vi i Ballade har kalt «all den andre musikken»?³

² <https://www.medietilsynet.no/fakta/rapporter/webrapporter/web-nrk-mediemangfold-2021/> og NRKs vedtekter: <https://www.regjeringen.no/contentassets/42ec01356cf14e08934331d4b8467e4d/vedtekter-for-norsk-rikskringkasting-as-1-januar-2023.pdf>

³ <https://www.ballade.no/politikk-debatt/hvor-blir-det-av-den-andre-musikken-i-nrk/>

Smalere båndbredde

NRK konkurrerer med strømmetjenestene om vår oppmerksomhet. Inntektsmodellene for disse tjenestene er innrettet mot høy rotasjon – det som kan få gjentatt lytting. Tjenestene brukes ofte til passiv lytting – det vet strømmetjenestene – og fylles i økende grad med billig produsert innhold med minst mulig motstand. Liz Pelly har i boka *Mood Machine* dokumentert at det å tvinge svært ulik musikk inn i samme format og logikk, fører til forflatning.

Vi ser at NRK legger seg på en lignende linje i både begrunnelser og formidling, med løsninger som peker i denne retningen. Den varslede omleggingen snevrer inn musikkfeltet og dermed samtalen, forståelsen og ideene om hva musikk er og kan gjøre med oss, til en smalere båndbredde av formater. Når NRK unndrar seg sitt oppdrag med å muliggjøre informert meningsdannelse, undergraver de samtidig de demokratiske prinsippene som ligger til grunn for virksomheten.

Kritisk lytteevne i hele landet

Vi mener derfor den foreslåtte omleggingen er ekstra uheldig i en tid der det er viktigere enn noen gang å styrke folks medieforståelse og lytteevne – til å være kritisk og nysgjerrig lyttende. Musikk gir økt samfunnsverdi, og bredden av musikk er samtidig en kraft for dialog i et stadig mer polarisert samfunn.

Vi er spesielt bekymret for at musikk i lengre formater nærmest vil forsvinne og få en ytterligere svekket posisjon, og at de redaksjonelle ressursene som trengs for å løfte frem både bred interesse og spesialisert kunnskap, også vil gå tapt. NRK har som oppgave å dekke hele landet og hele befolkningen. Når disse programmene forsvinner fra NRK uten å bli erstattet av annen redaksjonell behandling, vil også denne musikken forsvinne fra store deler av landet.

Ja til endringer til som fremmer interesse, glede og kunnskap

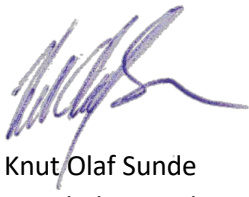
Fordi NRK over lang tid har snevret inn denne bredden til et smalere spor, er formidlingen også blitt svekket og gjemt bort. Det er uakseptabelt med en ytterligere svekkelse. Det er heller ikke tilstrekkelig å bare opprettholde dagens nivå. Norsk Komponistforening oppfordrer i stedet NRK til å styrke musikkritikk og redaksjonell behandling av bredden av musikk på dens egne premisser. Samtidig understreker vi at vi alltid er positive til nyskaping og anerkjenner et NRK i stadig utvikling. NKF er **for** endringer som gjør at flere finner frem til, finner glede i og blir interessert i spesialiserte programmer som fremmer kunnskap og nyanser. Hele landet vårt – samfunnet – trenger **mer** av det. Ensrettingen der kunnskap og kultur gjemmes bort for å gi enda mer plass til kjendiser og humorprogrammer må snus. Dette er ikke et forsvar for noe gammelt og konservativt, men tvert om et sug etter noe ekte, viktig, nytt, friskt og interessant. Samfunnet som finansierer NRK trenger at NRK bruker ressursene sine godt og lager programformater som gjør dette.

Allmennkringkasterens legitimitet hviler på evnen til å speile og formidle hele bredden av norsk og internasjonal kunst og musikk. NRKs innsnevring undergraver både samfunnsoppdraget og tilliten til NRK som samfunnsbærende institusjon.

Utfordring

Norsk Komponistforening utfordrer derfor NRK til å klargjøre hvordan de vil sikre at dekningen av hele det kreative og skapende musikkfeltet blir styrket, spilt, snakket om, kontekstualisert og kritisert.

Vennlig hilsen

Knut Olaf Sunde
Styreleder Norsk Komponistforening

Ida Habbestad
Daglig leder Norsk Komponistforening